

U C H W A Ł A Nr XXVIII / 254 / 08
R A D Y M I E J S K I E J W O Z I M K U

z dnia 24 listopada 2008 r.

w sprawie uchwalenia „ Programu usuwania azbestu z terenu gminy Ozimek na lata 2008 – 2032 ”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym / Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, z późn. zm. /, art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska / Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm. / Rada Miejska w Ozimku u c h w a ł a, co następuje:

§ 1

Uchwała się „ Programu usuwania azbestu z terenu gminy Ozimek na lata 2008 – 2032 ”, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

P R Z E W O D N I C Z A C Y
R A D Y M I E J S K I E J

Joachim W I E S B A C H

Zał. do uchwały Nr XXVIII/ 254 /08
z dnia 24 listopada 2008 r.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU Z TERENU GMINY OZIMEK NA LATA 2008 - 2032

AUTOR:
mgr inż. Krzysztof Okrański

OPOLE, październik 2008 r.

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
2.	CEL I ZADANIA „PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMINY OZIMEK”	3
3.	CHARAKTERYSTYKA AZBESTU.....	4
3.1.	<i>Budowa azbestu</i>	<i>4</i>
3.2.	<i>Rodzaje azbestu.....</i>	<i>4</i>
3.3.	<i>Właściwości azbestu.....</i>	<i>5</i>
3.4.	<i>Ogólne zastosowanie azbestu</i>	<i>5</i>
3.5.	<i>Dziedziny gospodarki, w których powszechnie wykorzystuje się wyroby azbestowe</i>	<i>5</i>
3.6.	<i>Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego</i>	<i>6</i>
4.	PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST.....	7
4.1.	<i>Obowiązki i postępowanie właścicieli, użytkowników wieczystych oraz zarządców przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest</i>	<i>8</i>
4.2.	<i>Obowiązki i postępowanie właścicieli, użytkowników wieczystych i zarządców, przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.....</i>	<i>9</i>
4.3.	<i>Postępowanie przy pracach przygotowawczych do zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.</i>	<i>11</i>
4.4.	<i>Prace polegające na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem obiektu, terenu, instalacji z azbestu.</i>	<i>14</i>
4.5.	<i>Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.....</i>	<i>17</i>
4.6.	<i>Zasady unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.</i>	<i>20</i>
5.	GOSPODAROWANIE WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST W GMINIE OZIMEK.....	20
5.1.	<i>Charakterystyka Gminy Ozimek.....</i>	<i>20</i>
5.2.	<i>Wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Ozimek oraz możliwości ich unieszkodliwienia.</i>	<i>22</i>
5.3.	<i>Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ozimek”.....</i>	<i>24</i>
6.	FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	24
6.1.	<i>Prognozowany koszt usuwania wyrobów zawierających azbest</i>	<i>24</i>
6.2.	<i>Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i innym właścicielom zasobów mieszkaniowych w usuwaniu odpadów zawierających azbest.....</i>	<i>25</i>
6.3.	<i>Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu.</i>	<i>25</i>
7.	WYKORZYSTANE MATERIAŁY	31
8.	ZAŁĄCZNIKI	31
8.1.	<i>Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania.....</i>	<i>31</i>
8.2.	<i>Wzór oznakowania wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest, a także miejsc ich występowania.....</i>	<i>33</i>
8.3.	<i>Wniosek o przyznanie dofinansowanie na realizację przedsięwzięcia związanego z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Ozimek.....</i>	<i>34</i>
8.4.	<i>Zarządzenie Burmistrza Ozimka w sprawie zasad i trybu dofinansowania kosztów związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Ozimek</i>	<i>36</i>

1. WPROWADZENIE

W wyniku przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), powstał „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, który został przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 maja 2002 roku. Zakłada on oczyszczenie do 2032 roku terytorium Polski z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.

Cele „Programu ...” sformułowano następująco:

- sukcesywne eliminowanie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i oczyszczenie z nich terytorium Polski,
- eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych kontaktem z azbestem,
- sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

Program ten nakłada na gminy następujące zadania:

1. Uwzględnienie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami.
2. Przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu.
3. Współpracę z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem.
4. Przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu”.

W przypadku rady gminy, do zadań należy przyjmowanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu...”.

Azbest jest znany od kilku tysięcy lat, a szerokie zastosowanie uzyskał w ostatnich 100 latach. Służył on do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych, elewacyjnych oraz rur. Trwałość płyt azbestowo-cementowych szacuje się na 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. Korodujące wyroby zawierające azbest uwalniają pył azbestowy, który wnikając do organizmu wywołuje poważne choroby układu oddechowego. Dlatego władze samorządowe, mając na uwadze zdrowie mieszkańców oraz prawo Unii Europejskiej powinny podjąć działania w kierunku likwidacji tak niebezpiecznego odpadu, jakim jest azbest.

2. CEL I ZADANIA „PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMINY OZIMEK”

Celem niniejszego programu jest:

- przygotowanie planu oczyszczenia terenu Gminy z wyrobów zawierających azbest poprzez ich demontaż i unieszkodliwienie,
- dostosowanie działań do wymagań przepisów prawnych, a dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- stworzenie odpowiednich warunków do ograniczenia negatywnego oddziaływania wyrobów zawierających azbest na zdrowie człowieka i środowisko naturalne,
- edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania
- mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest
- mobilizowanie właścicieli obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest
- podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu
- eliminacja możliwości powstania nielegalnych składowisk odpadów azbestowych

Program zawiera podstawowe informacje dotyczące właściwości azbestu, jego budowy oraz szkodliwego oddziaływania na ludzi oraz środowisko. Równocześnie określono w Programie harmonogram realizacji najważniejszych zadań, szacując ich koszty i harmonogram zadań.

3. CHARAKTERYSTYKA AZBESTU

3.1. Budowa azbestu

Azbest jest nazwą handlową grupy materiałów krzemionowych, które występują w formie włóknistej. Należą do nich minerały z grupy serpentynu (chryzotyl) i amfiboli (aktynolit, krokidolit). Włóknistą odmianę minerałów cechuje charakterystyczna struktura w postaci wiązek włókien (w istocie wydłużonych rurek). Długość wiązek wynosi od dziesiątych części milimetra do 10 cm. Azbesty poddawane obróbce mogą rozpadać się na mniejsze cząstki. W przyrodzie występuje około 150 minerałów o pokroju włóknistym. Mogą one podczas procesu produkcyjnego rozdzielać się na sprężyste włókna – fibryle.

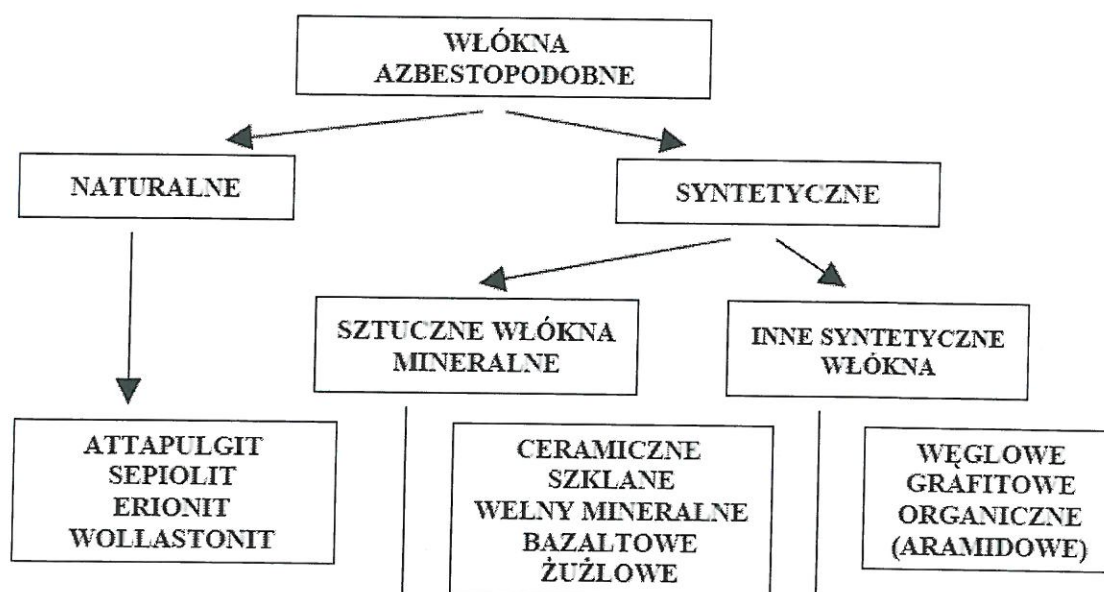
3.2. Rodzaje azbestu

Pod względem mineralogicznym rozróżnia się dwie grupy azbestów:

- serpentynowe,
- amfibolowe.

Do azbestów serpentynowych należy głównie jedna odmiana azbestu – azbest chryzotylowy. Jest on wydobywany i stosowany w największych ilościach. Spośród azbestów amfibolowych przemysłowe znaczenie mają dwie odmiany: azbest amosytowy i krokidolitowy. Istnieją jeszcze inne odmiany azbestu amfibolowego, np. antofyllit, tremolit i aktynolit, które nie posiadają znaczenia przemysłowego.

Do minerałów azbestopodobnych należą: attapulgit, sepiolit, talk włóknisty, wollastonit, serpentynie włóknisty, antrygoryt włóknisty oraz zeolity włókniste.

Rys. 1. Podział włókien azbestopodobnych

3.3. *Właściwości azbestu*

Azbest posiada szczególne właściwości fizyczno-chemiczne, które sprawiły, że znalazł on szerokie zastosowanie. Do tych właściwości należą:

- odporność na wysoką temperaturę,
- odporność na chemikalia, kwasy, zasady, wodę morską,
- odporność na ścieranie,
- duża sprężystość i wytrzymałość mechaniczną,
- elastyczność,
- izolacja termiczna i elektryczna.

3.4. *Ogólne zastosowanie azbestu*

Jedną z najważniejszych zalet azbestu, dzięki której znalazł on szerokie zastosowanie, jest duża odporność na działanie wysokich temperatur. Właściwości dźwiękochłonne i termoizolacyjne oraz odporność niektórych rodzajów azbestów na działanie zasad i kwasów, czyni zeń surowiec o wielu zastosowaniach. Zawartość azbestu w poszczególnych typach wyrobów obejmuje praktycznie cały zakres stężeń, tj. w ilościach od 1 do 100 % wagi. Zwłaszcza trzy minerały azbestowe zyskały olbrzymią popularność w światowej gospodarce. Są to:

- chryzotyl (azbest biały), na który przypada około 95 procent masy stosowanych minerałów azbestowych,
- krokidolit (azbest niebieski), stosowany w dużo mniejszym stopniu,
- amosyt (azbest brązowy), stosowany jeszcze rzadziej.

Do najważniejszych wyrobów azbestowych należą:

- wyroby azbestowo-cementowe, które powstają z azbestu chryzotylowego i amfiboli, wśród których można wyróżnić: rury ciśnieniowe, płyty dekarские, płyty okładzinowe i elewacyjne. Ich właściwości to: lekkość, wytrzymałość na działanie mechaniczne, odporność na gnienie i korozję, ogniotrwałość,
- wyroby uszczelniające, takie jak:
 - płyty azbestowo-kauczukowe – należą do najbardziej popularnych wyrobów uszczelniających. Charakteryzują się odpornością na wysoką temperaturę, elastycznością oraz dobrą wytrzymałością na ściskanie,
 - szczeliwa plecione – używane są do uszczelnienia części pracujących w wysokich temperaturach oraz w środowiskach zawierających wodę, gazy obojętne i aktywne, kwasy, oleje, smary,
- wyroby cierne, do których należą: klocki hamulcowe, okładziny cierne – stosowane w różnego typu hamulcach,
- wyroby izolacyjne: włóknina, wata, przędza, sznury, tkaniny termoizolacyjne, taśmy. Wyroby izolacyjne stosowane są do izolacji urządzeń pracujących w wysokich temperaturach (np. w silnikach okrętowych), a także w kotłach parowych, zbiornikach, wymiennikach ciepła. Wyrabia się także z nich ubrania i tkaniny ognioodporne,
- wyroby hydroizolacyjne, takie jak np.: kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, papa dachowa, lepiki asfaltowe,
- wyroby stosowane w przemyśle farmaceutycznym i piwowarskim, gdzie azbest pełni funkcję wypełniacza do lakierów i izolacji przewodów grzewczych.

3.5. *Dziedziny gospodarki, w których powszechnie wykorzystuje się wyroby azbestowe*

Budownictwo

Azbest stosowano w wyrobach budowlanych powszechnego użycia:

- eternit, czyli płyty faliste azbestowo-cementowe o zawartości 10-13 % azbestu do pokryć dachowych,
- płyty KARO – dachowe pokrycia lub elewacje, płyty prasowane – płaskie o zbliżonej zawartości azbestu,
- rury azbestowo-cementowe wysokociśnieniowe (krokidolit) i kanalizacyjne, stosowane także jako przewody wentylacyjne i dymowo-spalinowe (zawartość azbestu ok. 22 %),
- wszelkiego rodzaju kształtki azbestowo-cementowe,
- elementy wielkowymiarowe, stosowane w budownictwie ogólnym i przemysłowym (płyty azbestowo-cementowe płaskie wykorzystywane w lekkich przegrodach ścian warstwowych i wbudowane w płyty warstwowe prefabrykowane – PW3/A, PŻ/3W i PŻW 3/A/S).

Energetyka i ciepłownictwo

Azbest stosowano w elektrowniach i elektrociepłowniach, w obmurzach kotłów (jako izolacje termiczne w formie sznurów i tektur na uszczelnieniach dylatacji podgrzewaczy powietrza), ale również w uszczelnieniach urządzeń poddanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła, w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe).

Transport

Azbest stosowano głównie do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w tramwajach, elektrowozach, wagonach, metrze (maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielni elektrycznych), w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelnkach pod głowicę, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych – sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest w kolejnictwie, w przemyśle lotniczym i stoczniowym, np. w statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień, wymagających zwiększonej odporności na wysoką temperaturę.

Przemysł chemiczny

Azbest występuje w hutach szkła – m.in. w wałach ciągnących. Z azbestu wykonane są także przepony stosowane w elektrolitycznej produkcji chloru.

3.6. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Jeżeli włókna nie są uwalniane do powietrza oraz nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia.

Stopień agresywności pyłu azbestowego zależy od wielu czynników, z których najważniejsze to:

- liczba włókien i stopień ich penetracji w płucach,
- fizyczne i aerodynamiczne cechy włókien (chodzi tu głównie o średnicę włókien).

Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są najłatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne. Występują one w trwałej postaci w powietrzu i przedostają się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość mniejszą od 3 mikrometrów, a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3 : 1.

Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego (w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych) oraz ze względu na fakt, że są także skuteczniej usuwane z płuc, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie ze sobą ryzyko zdrowotne.

Mimo istnienia normatywów higienicznych dla stężenia włókien azbestu w powietrzu nie można określić dawki progowej pyłu dla działania rakotwórczego azbestu.

Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej (azbestozy) - azbestoza jest to proces zwłóknienia tkanki płucnej występujący u osób zawodowo narażonych na pył azbestowy. Procesy te przebiegają bardzo wolno, przeważnie pierwsze objawy uwidaczniają się dopiero po około 10 latach, a sama azbestoza nierzadko wykrywana jest 20 lat po pierwszym kontakcie z azbestem,
- raka płuc – jest to najpowszechniejszy nowotwór złośliwy, którego przyczyną jest azbest. Mimo niewielkiej liczby raków płuc rozpoznawanych jako choroba zawodowa, powodowane azbestem stanowią 31 % ogólnej liczby w Polsce w latach 1978-2002. Wielkość ryzyka wystąpienia raka zależy od takich czynników jak: technologia przetwórstwa, typ włókna, zawartość włókien respirabilnych w pyłe, dawka ogólna pyłu określona iloczynem lat pracy w narażeniu i wielkości stężeń włókien w powietrzu,
- międzybłoniaków opłucnej lub otrzewnej – badania wskazują, że nowotwory te pojawiają się po upływie 30-40 lat od pierwszego kontaktu z azbestem. Zakrojone na szeroką skalę badania przypadków międzybłoniaka oraz trendów zapadalności, wykazały zwiększoną ich częstość w rejonach kopalń i zakładów przetwórstwa azbestu oraz w miastach. Oficjalna statystyka w Polsce wykazuje około 120 przypadków zgonów rocznie z powodu międzybłoniaka opłucnej.

Ze względu na swoją trwałość oraz specyficzne właściwości, azbest wprowadzony do środowiska otaczającego człowieka utrzymuje się w nim przez długi, niemożliwy do bliższego określenia, czas.

Podstawowymi źródłami przedostawania się azbestu do środowiska w wyniku działalności człowieka jest: transport, rozbiórka, a także usuwanie i przetwarzanie odpadów przemysłowych.

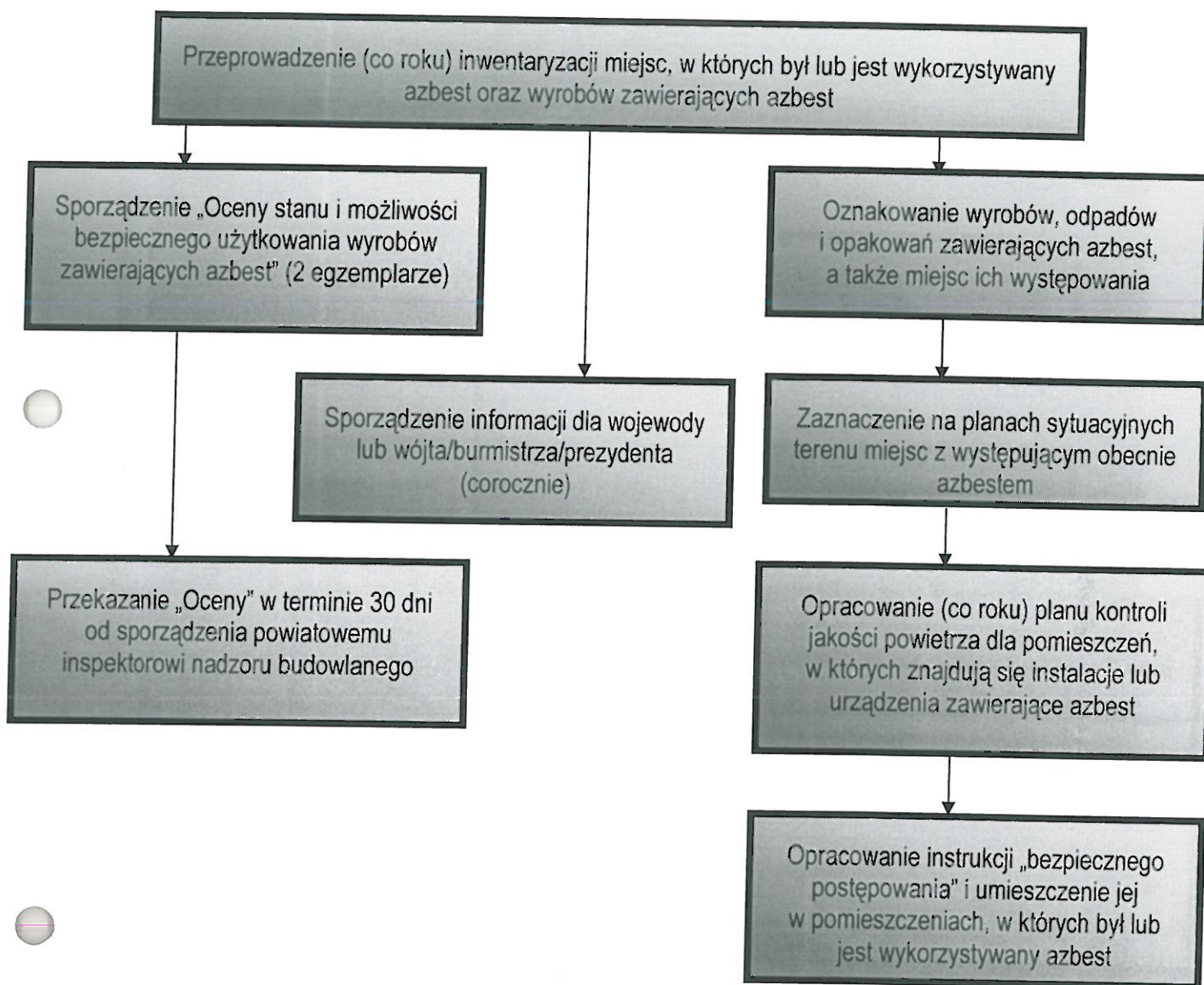
Źródła te można podzielić na następujące grupy:

1. Źródła naturalne: zanieczyszczenie skorupy ziemskiej, zanieczyszczenie azbestem eksploatowanych złóż węgla kamiennego, rud miedzi, kamieni budowlanych oraz zanieczyszczenie wód przepływających przez złoża zawierające azbest. Rakotwórcze włókna są wszechobecne z powodu wietrzenia i korozji formacji geologicznych, a także z powodu działalności człowieka. W praktyce naturalne źródła mają mniejsze znaczenie ze względu na znaczne rozproszenie oraz występowanie na terenach stosunkowo rzadko zaludnionych, podczas kiedy inne źródła, które są związane z działalnością człowieka mają miejsce zwykle na terenach o dużej gęstości zaludnienia.
2. Źródła związane z przetwarzaniem azbestu – zakłady przetwórstwa i produkcji azbestu, kopalnie.
3. Zanieczyszczenie powietrza spowodowane przez stosowanie wyrobów zawierających azbest dotyczy głównie korozji płyt azbestowo-cementowych, eternitu, na którą duży wpływ mają „kwaśne deszcze”, a także inne toksyczne substancje występujące w powietrzu atmosferycznym.
4. Odpady przemysłowe, które mają związek z przetwórstwem azbestu. Tutaj bardzo istotnym problemem w ochronie środowiska jest niewłaściwe zagospodarowanie składowiska odpadów azbestowych (praktycznie niezniszczalne włókna azbestu).
5. Źródła wewnątrz pomieszczeń, czyli np.: izolacje zawierające azbest, urządzenia klimatyzacyjne, grzewcze, wentylacyjne.

4. PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST.

[Procedury dotyczą wymagań określonych w rozporządzeniach: Dz. U. Nr 71/2004, poz. 649; Dz. U. Nr 192/2003, poz. 1876]

4.1. *Obowiązki i postępowanie właścicieli, użytkowników wieczystych oraz zarządców przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.*

Opis szczegółowy

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji powinny służyć do sporządzenia informacji dla:

- wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, w przypadku osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami,
- marszałka województwa od 2008 r., w przypadku przedsiębiorców.

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest – co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- oznakowania wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest (lub wyroby zawierające azbest) oraz miejsc, w których się znajdują – odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu (zał. nr 8.2.),
- zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.
- opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest,

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu oraz na terenie znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 (tzw. „miękkie”), lub jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska – właściciel lub zarządca powinien opracować „plan kontroli jakości powietrza” (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Dotyczy to również pomieszczeń, w których był wykorzystywany azbest.

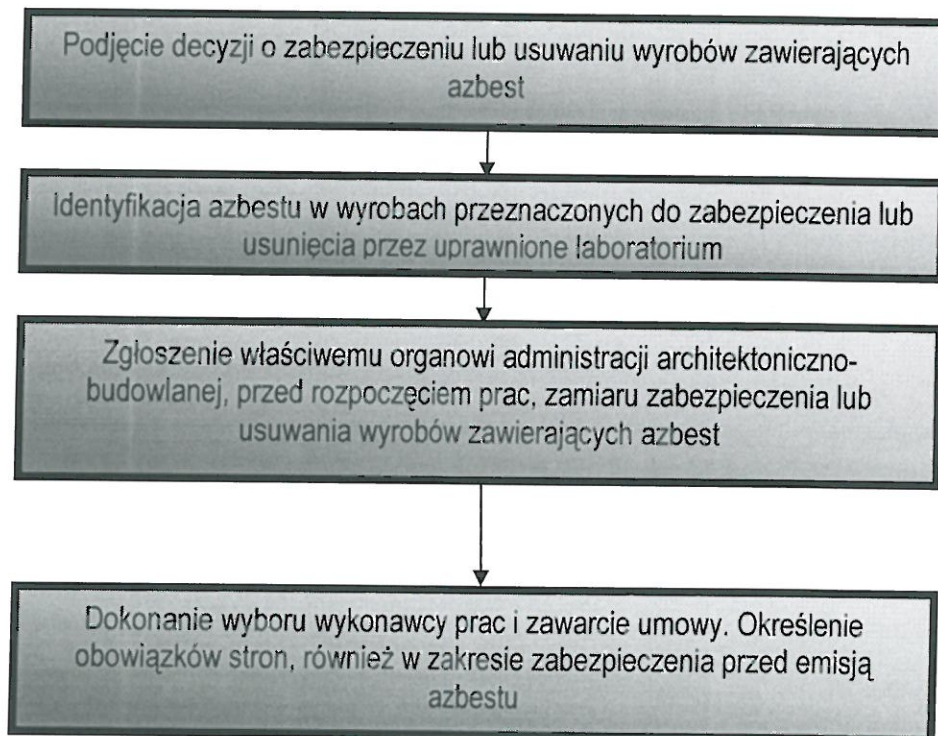
Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 2 egzemplarzach „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 8.1.). Ci, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej – sporządzają następne „Oceny...” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” tzn.:

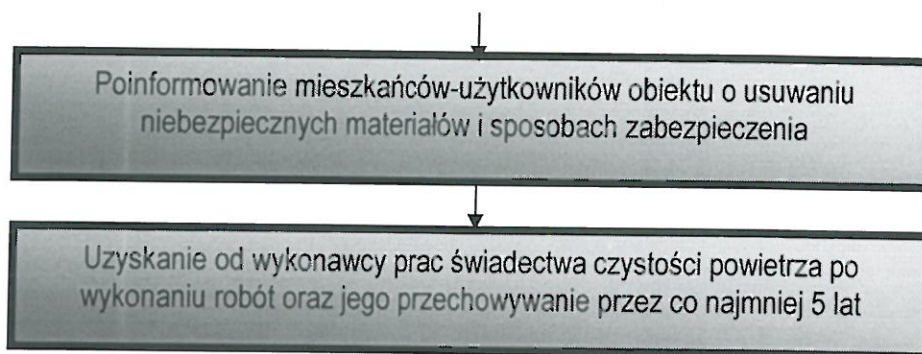
- po 5-u latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,
- po roku, jeżeli przy poprzedniej „Ocenie...” ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia (które mogą spowodować emisję azbestu do otoczenia) – powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz „Oceny...” właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego – w terminie do 30-u dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu – do czasu sporządzenia następnej „Oceny..”.

4.2. Obowiązki i postępowanie właścicieli, użytkowników wieczystych i zarządców, przy zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Opis szczegółowy

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów, o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu. Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela, użytkownika wieczystego lub zarządcy w zakresie ich odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- sporządzaniu „Oceny...”,
- sporządzaniu informacji dla wojewody lub dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta,
- zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac – wytwarzającym odpady niebezpieczne.

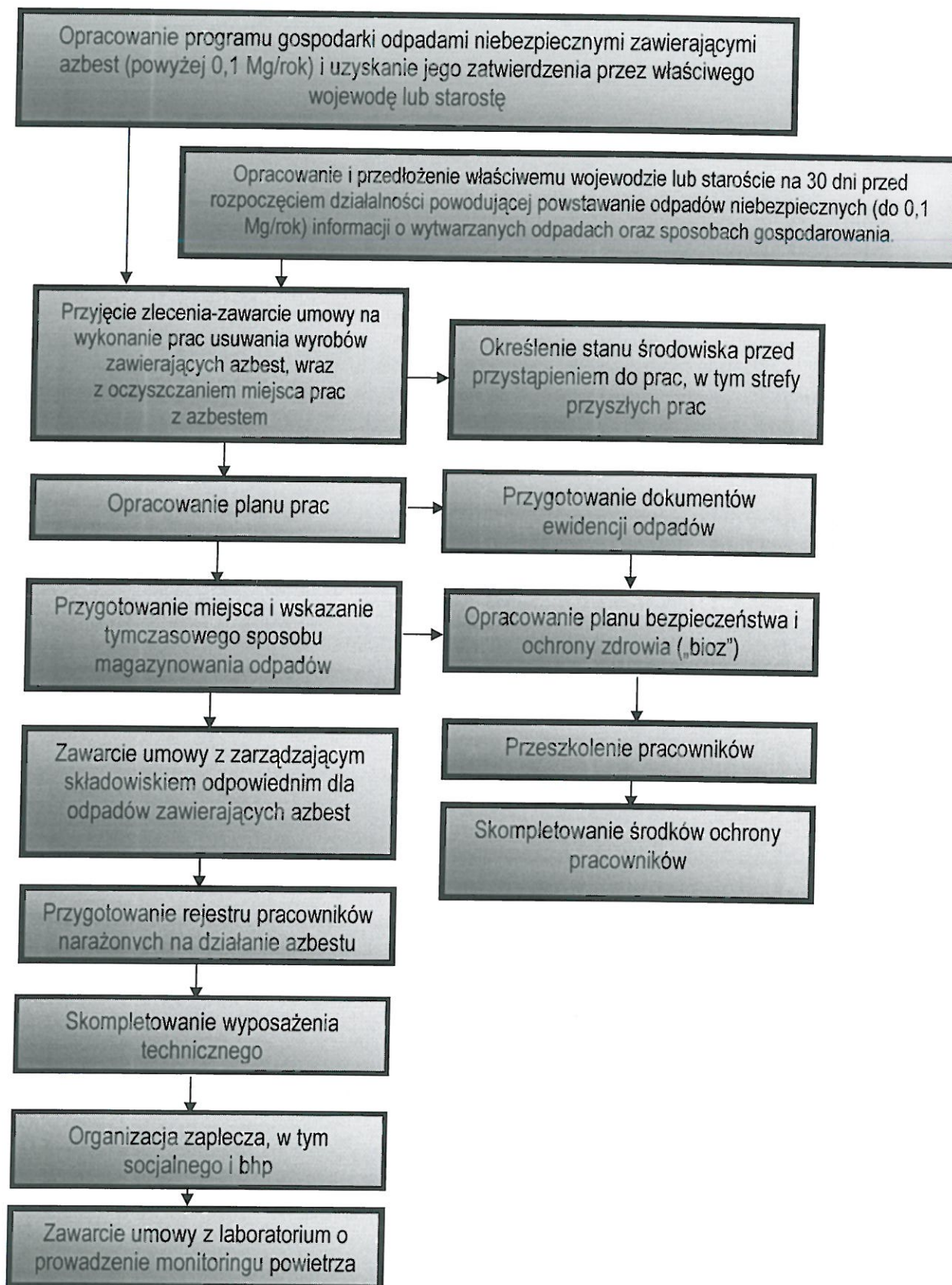
Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca może zlecić innym – odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym – przeprowadzenie czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego zamiar przeprowadzenia robót budowlanych na 30 dni przed rozpoczęciem prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Organ ten może nałożyć obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie tych robót. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo-budowlanych skutkuje – na podstawie ustawy - Prawo ochrony środowiska – odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac- wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres, co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

4.3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

W myśl przepisów ustawy o odpadach, „wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątanania, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba, że umowa o świadczeniu usługi stanowi inaczej”. A więc wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest jest wytwórcą odpadów z mocy ustawy.

Z powyższej definicji wynika, że wytwórcą odpadów może być np. właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządzający, który we własnym zakresie wykonuje prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest lub gdy w umowie z wykonawcą zastrzeże, że on będzie wytwórcą odpadów, a nie wykonawca usługi. W takim przypadku na nim też spoczywać będą wszystkie obowiązki wynikające z przepisów i procedur postępowania z odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest. Wytwórcę odpadów obowiązuje postępowanie określone przepisami ustawy o odpadach. Podstawową czynnością dla przedsiębiorcy, który zamierza podjąć działalność w zakresie wytwarzania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, w ilości powyżej 100 kg rocznie, jest opracowanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi i zawierającymi azbest oraz uzyskanie jego zatwierdzenia przez właściwego ze względu na miejsce wytwarzania odpadów marszałka lub starostę. Marszałek województwa zatwierdza programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających obligacyjnie sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, a starosta dla pozostałych przedsięwzięć.

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi dołączony do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program, powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów niebezpiecznych, przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie mogą powodować odpady niebezpieczne, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania składu chemicznego i właściwości odpadów,
- określenie ilości odpadów niebezpiecznych poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku,
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- szczegółowy opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,
- wskazanie miejsca, sposobu i rodzaju magazynowanych odpadów.

Z kolei wytwórca odpadów wytwarzający rocznie do 0,1 Mg odpadów niebezpiecznych, na 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów, opracowuje i składa właściwemu marszałkowi województwa lub staroście informację o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami. Informacja, sporządzona i przedłożona organowi w czterech egzemplarzach, powinna zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające, do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,
- określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania w ciągu roku,
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- szczegółowy opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- wskazanie miejsca, sposobu i rodzaju magazynowania odpadów.

Do rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia informacji w terminie 30 dni od dnia złożenia informacji nie wniesie (w drodze decyzji) sprzeciwu.

Wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów. Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami, chyba, że działalność taka nie wymaga zezwolenia.

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia umowy na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, wraz z oczyszczaniem miejsca prac z azbestu. Dla prawidłowego zawarcia umowy, koniecznym jest określenie stanu środowiska przed przystąpieniem do prac, w tym strefy przyszłych prac. Pozwoli to na określenie stopnia narażenia na azbest w miejscu pracy oraz prawidłowe przygotowanie planu prac. Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie ze stosownymi przepisami i zawierać m.in.:

- określenie miejsca wykonywania prac oraz charakteru prac i przewidywanego czasu ich trwania,
- określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia,
- aktualną „Ocenę stanu...”,
- przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia,
- ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- określenie rodzajów i metod pracy, z uwzględnieniem technicznych środków,
- określenie sposobów eliminowania lub ograniczenia uwalniania się pyłu azbestu do powietrza,
- ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
- zapewnienie pracownikom niezbędnej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy,
- charakterystykę środków ochronnych użytych do ochrony pracowników i innych osób znajdujących się w miejscu pracy.

Następnie powinien zostać opracowany plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, obejmujący:

- informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń, występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia,
- informację o wydzieleniu i oznakowaniu miejsc prowadzenia robót budowlanych, stosownie do rodzaju zagrożenia,
- informację o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych w tym:
 - określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia,
 - konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zabezpieczających przed skutkami zagrożeń,
 - zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi, przez wyznaczone w tym celu osoby,
- określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy,
- wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracowników lub ich przedstawicieli z planem prac, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Wykonawca prac jest obowiązany przeszkolić wszystkie osoby pozostające w kontakcie z azbestem, pracowników bezpośrednio zatrudnionych, kierujących i nadzorujących prace w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest i ich odpadami. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, oraz przez upoważnioną instytucję i potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zaświadczeniem.

Pracodawca jest obowiązany do zapewnienia pracownikom odpowiednich ubrań roboczych w takiej ilości, aby zabezpieczyć pracowników przez cały czas trwania robót i oczyszczania terenu po tych robotach. Ma on również obowiązek przygotowania, prowadzenia i przechowywania rejestru pracowników narażonych na działanie azbestu.

Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca i sposobu tymczasowego magazynowania odpadów azbestowych na placu budowy, po demontażu, a jeszcze przed transportem na składowisko. Miejsce takie powinno być wydzielone i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz oznakowane znakami ostrzegawczymi o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Na potrzeby ewidencji odpadów niebezpiecznych, wytwórca odpadów przygotowuje dokumenty którymi są:

- karta ewidencji odpadu
- karta przekazania odpadu

Celem zapewnienia składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć umowę z zarządzającym składowiskiem, odpowiednim dla odpadów niebezpiecznych zawierających azbest (składowanie oddzielne lub przygotowana kwatera na innym składowisku).

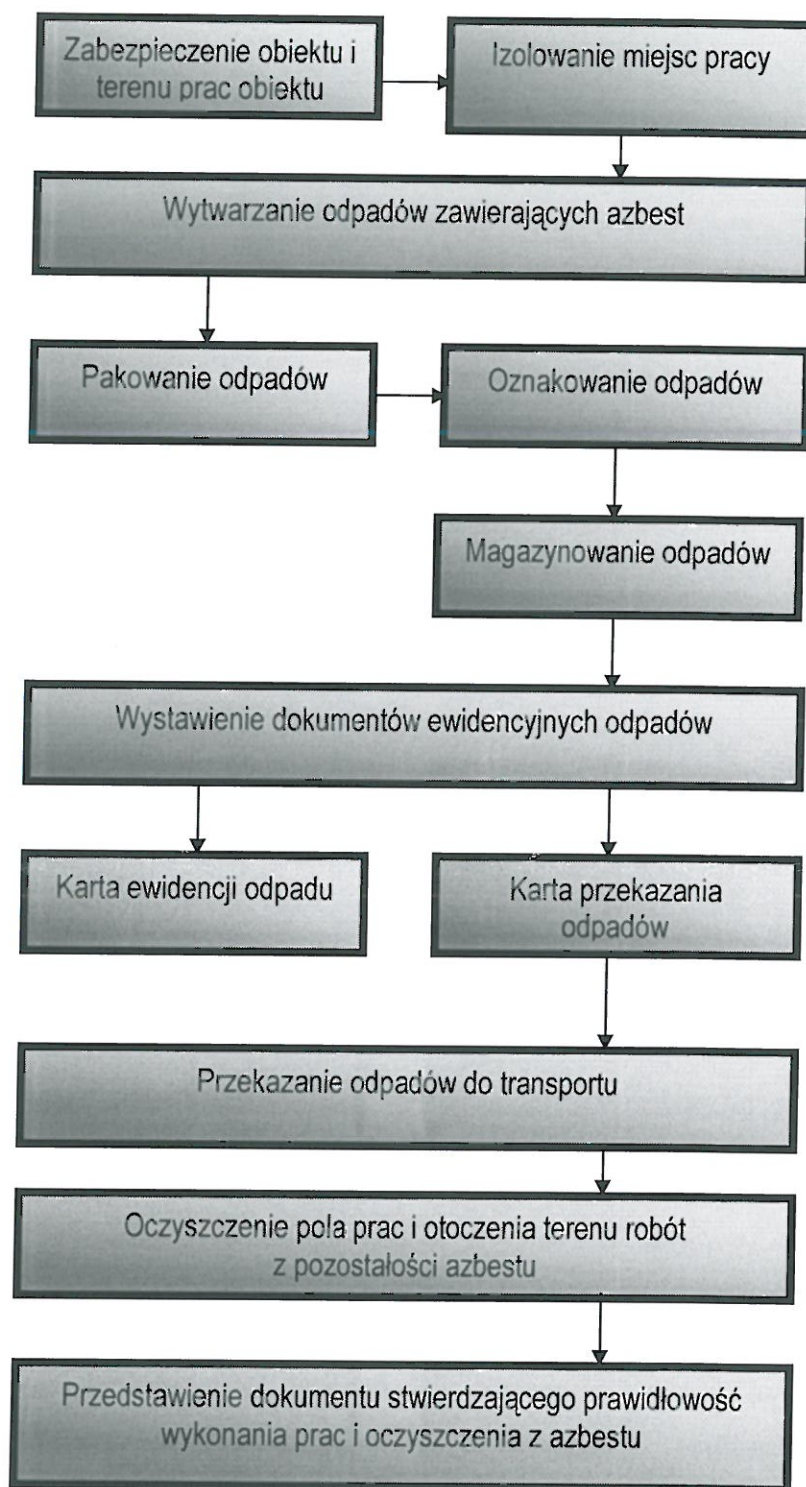
Ważne znaczenie dla prawidłowego przygotowania robót ma skompletowanie wyposażenia technicznego, w tym narzędzi ręcznych i wolnoobrotowych, narzędzi mechanicznych, urządzeń wentylacyjnych oraz podstawowego sprzętu przeciwpożarowego. Na tym etapie należy też zabezpieczyć odpowiednie techniczne środki zapobiegające emisji azbestu w miejscu pracy oraz środowisku, w zależności od określenia stanu środowiska, przed przystąpieniem do wykonywania prac.

Jeżeli usuwane są wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 , lub inne, mocno uszkodzone, a także zawierające krokidolit oraz wyroby znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych, to niezbędne jest zawarcie umowy z laboratorium upoważnionym do prowadzenia monitoringu powietrza. Duże znaczenie ma również przygotowanie i organizacja zaplecza budowy, w tym części socjalnej, obejmującej:

- urządzenia sanitarno-higieniczne, z możliwością umycia się i natrysku po pracy w kontakcie z azbestem,
- pomieszczenia na szatnie - czyste i brudne,
- pomieszczenia dla spożywania posiłków oraz regeneracji.

W planie prac – w zależności od wielkości lub specyfiki budynku, budowli, instalacji lub urządzenia, a również terenu, gdzie prowadzone będą prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, także występującego stopnia narażenia na azbest – mogą zostać określone również inne niezbędne wymagania.

4.4. Prace polegające na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem obiektu, terenu, instalacji z azbestu.

Opis szczegółowy

Na początku należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia obiektu, będącego przedmiotem prac i miejsc ich wykonywania, a także terenu wokół – przed emisją pyłu azbestu, która może mieć miejsce w wyniku prowadzenia prac.

Teren należy ogrodzić, zachowując bezpieczną odległość od traktów komunikacyjnych dla pieszych, nie mniej niż 2 m przy zastosowaniu osłon. Teren prac należy ogrodzić poprzez oznakowanie taśmami ostrzegawczymi w kolorze biało-czerwonym i umieszczenie tablic ostrzegawczych z napisami „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” lub „Zagrożenie azbestem krokidolitem”.

Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną powinien być wyłożony grubą folią dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- odspajanie wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające zapyłone powietrze,
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy,
- po każdej zmianie roboczej, usunięte odpady zawierające azbest powinny zostać szczelnie opakowane i składowane na miejscu ich tymczasowego magazynowania,
- codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności odpyłania (99,99%) lub na mokro. Niedopuszczalne jest ręczne zmiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

W przypadku prowadzenia prac z wyrobami azbestowo-cementowymi, których gęstość objętościowa wynosi mniej niż 1000 kg/m^3 (tzw. miękkie), a także z innymi wyrobami, których powierzchnia jest w widoczny sposób uszkodzona lub zniszczona lub jeżeli prace prowadzone są na obiektach z wyrobami zawierającymi azbest krokidolit, lub też w pomieszczeniach zamkniętych, to powinny być zastosowane szczególne zabezpieczenia strefy prac i ochrony pracowników oraz środowiska, niezależnie od ogólnych zasad postępowania. Są to m.in.:

- komory dekontaminacyjne (śluzy) dla całych pomieszczeń lub stanowiące łącznik izolacyjny między miejscem stanowiącym strefę prac, a miejscem na zewnątrz obiektu,
- zaostrzone rygory przestrzegania stosowania środków ochrony osobistej,
- inne metody, określone na etapie prac przygotowawczych.

W obiekcie przylegającym do strefy prac, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym uszczelnienie otworów okiennych i drzwiowych, a także inne, właściwe dla stopnia narażenia środki zabezpieczające.

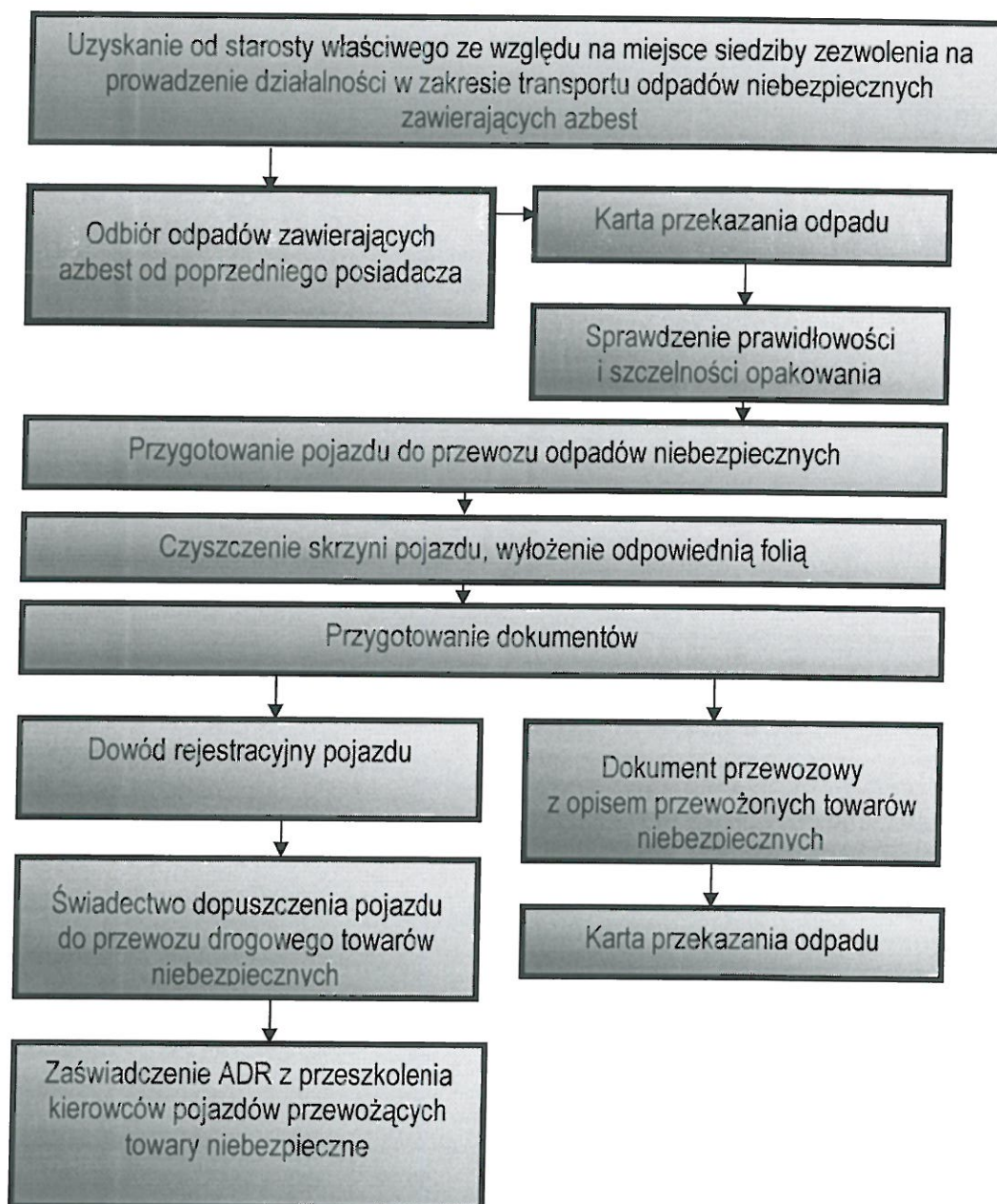
Wszystkie zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być szczelnie opakowane w folie z polietylenu, lub polipropylenu o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm i zamykane w sposób uniemożliwiający przypadkowe otwarcie (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą). Niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych. Odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej większej niż 1000 kg/m^3 , a więc płyty i rury azbestowo-cementowe, lub ich części powinny być szczelnie opakowane w folie. Pył azbestowy oraz odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 powinny być zestalone przy użyciu cementu lub żywicy syntetycznych i po związaniu spoiwa szczelnie zapakowane w folię. Pakowanie usuniętych wyrobów zawierających azbest powinno odbywać się wyłącznie do opakowań przeznaczonych do ostatecznego składowania i wyraźnie oznakowane, w sposób określony dla azbestu. Etykiety i zamieszczone na nich napisy powinny być trwałe, nieulegające zniszczeniu, pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych. Dla usuniętych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, wypełnia się:

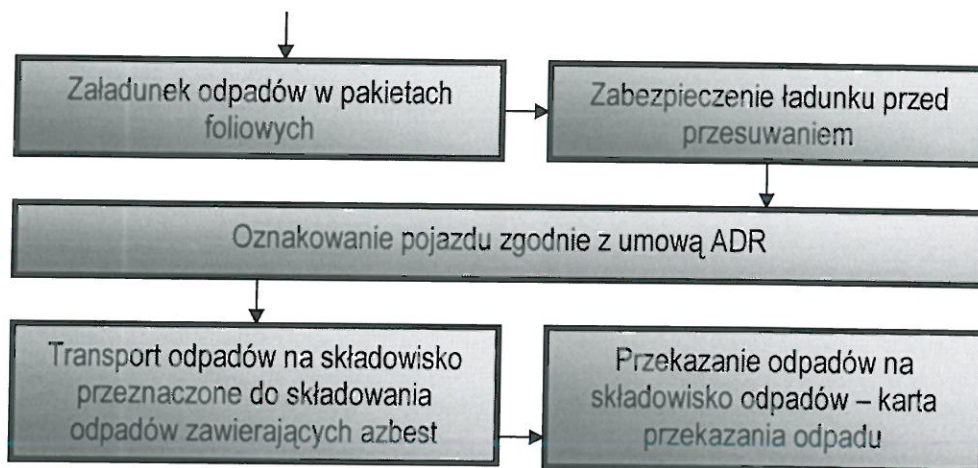
- kartę ewidencji odpadu,
- kartę przekazania odpadów.

Na karcie przekazania należy wskazać do kogo i gdzie odpady mają być przekazane.

Po zakończeniu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych – wykonawca prac ma obowiązek dokonania prawidłowego oczyszczenia strefy prac i otoczenia z pozostałości azbestu. Oczyszczenie powinno nastąpić przez zastosowanie urządzeń filtracyjno-wentylacyjnych z wysoko-skutecznym filtrem (99,99 %) lub na mokro. Wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia właścicielowi lub zarządcy obiektu, będącego przedmiotem prac, oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac i oczyszczenia z azbestu. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krodolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucję.

4.5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

Opis szczegółowy

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów – po zasięgnięciu opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Wniosek o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do zbierania lub transportu, w przypadku gdy określenie rodzaju jest niewystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,
- oznaczenie obszaru prowadzenia działalności,
- wskazanie sposobu i środków transportu odpadów,
- przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie transportu odpadów,
- przewidywany okres wykonywania działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów jest wydawane w drodze decyzji przez starostę na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.

Transportem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest może zajmować się wytwórca odpadów lub inny, uprawniony do tego podmiot prawny. W każdym przypadku konieczne jest uzyskanie od właściwego starosty zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu – sporządzonej przez wytwórcę odpadów.

Do obowiązków transportującego odpady na składowisko należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu,
- posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych,
- posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,
- posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu dokształcającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- oznakowanie pojazdu odbłaskowymi tablicami ostrzegawczymi,
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie literą „a”,

- sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest, zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 – różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy transporcie. Posiadacz odpadów, dokonujący ich transportu, obowiązany jest do posiadania dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych, który według ADR powinien zawierać:

- numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełną nazwę,
- klasę, do której należy odpad nadawany do przewozu,
- liczbę sztuk przesyłki,
- całkowitą ilość przewożonych odpadów,
- nazwy i adresy nadawcy oraz odbiorcy przewożonych odpadów (składowiska).

Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Pojazdy przewożące odpady niebezpieczne powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych. Świadectwo to wystawiane jest przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego na podstawie badania technicznego pojazdu dokonanego przez okręgową stację kontroli pojazdów oraz sprawdzenia dokonanego przez Transportowy Dozór Techniczny.

Kierowca wyznaczony do przewozu odpadów zawierających azbest, obowiązany jest posiadać – poza prawem jazdy – zaświadczenie ADR ukończenia kursu dokształcającego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wydane przez podmiot posiadający zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie takiej działalności.

Każdy pojazd przewożący odpady zawierające azbest powinien być oznakowany dwiema odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi bez numerów rozpoznawczych. Tablice te powinny być prostokątne, o wymiarach 30x40 cm, barwy pomarańczowej odblaskowej, dookoła otoczone czarnym nieodblaskowym paskiem o szerokości nieprzekraczającej 15 mm. Po wyładowaniu odpadów tablice te nie mogą być widoczne na pojeździe stojącym lub poruszającym się po drodze.

Przed każdym załadunkiem odpadów, skrzynia ładunkowa pojazdu powinna być dokładnie oczyszczona, w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. gwoździ, śrub) niestanowiących integralnej części nadwozia pojazdu. Wskazane jest wyłożenie podłogi skrzyni ładunkowej folią, w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem opakowań. Załadunek i rozładunek odpadów (palet, pojemników typu big-bag) powinny odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika. Transportujący odpady powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku, gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Sztuki przesyłki z odpadami zawierającymi azbest powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie przesunęły się oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie z pojazdu. W trakcie przewozu ładunek powinien być dokładnie zabezpieczony folią lub plandeką przed uszkodzeniem.

Po każdym wyładunku odpadów z pojazdu, należy dokładnie sprawdzić, czy na powierzchni skrzyni ładunkowej nie znajdują się pozostałości po przewożonych odpadach. W razie stwierdzenia takiej pozostałości należy niezwłocznie ją usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

4.6. Zasady unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.

Odpady zawierające azbest nie mogą być poddawane odzyskowi czy innemu dalszemu wykorzystaniu i muszą być w sposób bezpieczny dla zdrowia ludzi oraz środowiska unieszkodliwiane przez składowanie. Zasady składowania tych odpadów regulowane są ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Odpady zawierające azbest umieszczać należy na składowiskach odpadów niebezpiecznych. Jeżeli umieszczenie odpadów zawierających azbest na składowiskach odpadów niebezpiecznych nie jest możliwe, to odpady te mogą być deponowane na wydzielonych częściach składowisk innych niż niebezpieczne (z wyjątkiem składowisk odpadów obojętnych). Na wydzielenie części składowiska na potrzeby deponowania odpadów zawierających azbest wymagane jest uzyskanie zezwolenia starosty właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów. Zgodnie z zapisem zawartym w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61/2003, poz. 549), odpady pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej o kodach: 17 06 01* (materiały izolacyjne zawierające azbest) i 17 06 05* (materiały konstrukcyjne zawierające azbest) mogą być deponowane na składowiskach lub wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów, urządzonych w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu, ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem. Składowanie odpadów zawierających azbest powinno być zakończone na poziomie 2 m poniżej poziomu terenu otoczenia, następnie należy składowisko wypełnić ziemią do poziomu terenu. Odpady zawierające azbest powinny być składowane selektywnie, w izolacji od innych, a miejsce składowania musi być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska. Prace związane ze składowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, zatem podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do uszkodzenia (rozszczelnienia) opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu przy użyciu urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać warstwami w kwaterze składowiska. Powierzchnia składowanych odpadów (w opakowaniach) powinna być zabezpieczana przed emisją pyłów przez przykrycie folią lub warstwą gruntu, każdorazowo po złożeniu odpadów. Po wypełnieniu odpadami zawierającymi azbest wydzielonej kwatery składowiska, należy przykryć ją warstwą gruntu, a następnie zrehabilitować zgodnie z wymaganiami określonymi w decyzji o pozwoleniu na budowę składowiska. Niedopuszczalne jest zagęszczanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów. Zarządzający składowiskiem zobowiązany jest do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów zgodnie z katalogiem odpadów przy wykorzystaniu karty ewidencji odpadu oraz karty przekazania odpadu (w oparciu o wzory dokumentów stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów).

5. GOSPODAROWANIE WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST W GMINIE OZIMEK

5.1. Charakterystyka Gminy Ozimek

Miasto Ozimek położone jest w środkowo – wschodniej części województwa opolskiego, w granicach administracyjnych powiatu opolskiego. W skład gminy wchodzi: miasto Ozimek oraz sołectwa: Antoniów, Biestrzynnik, Chobie, Dylaki, Grodziec, Jedlice, Krasiejów, Krzyżowa Dolina, Mnichus, Nowa Schodnia, Pustków, Schodnia i Szczedrzyk. Od północy gmina Ozimek graniczy z gminami Turawa i Zębowice, od wschodu z gminą Dobrodzień oraz gminą Kolonowskie, od południa z gminami Strzelce Opolskie i Izbicko oraz od zachodu z gminą Chrząstowice.

Gmina Ozimek pod względem położenia geograficznego leży na pograniczu Niziny i Wyżyny Śląskiej, w obrębie doliny rzeki Mała Panew, będącej prawym dopływem Odry. Od strony północno-wschodniej graniczy z jeziorami Turawskimi. Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski, obszar gminy wchodzi w skład makroregionu Nizina Śląska i mezoregionu Równina Opolska.

Teren gminy położony jest na wys. 180 – 230 m n.p.m. Głównym elementem rzeźby terenu gminy jest forma denudacyjna, jaka występuje w dolinie rzeki Mała Panew.

Na obszarze Gminy Ozimek, ze względu na znaczne zróżnicowanie siedlisk i zbiorowisk roślinnych spotkać można chronione i rzadkie gatunki roślin oraz wiele interesujących gatunków zwierząt. Największe wartości zasobów środowiska przyrodniczego na terenie gminy posiada obszar lasów ustanowiony Obszarem Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrawsko – Turawskich (10 628 ha w granicach gminy). W gminie występują także obiekty ochrony indywidualnej: pomniki przyrody, użytek ekologiczny „Antoniów” oraz stanowisko dokumentacyjne „Trias” w Krasiejowie. Ponadto, dużą wartość lokalnych zasobów środowiska stanowią doliny rzek Małej Panwi, Libawy oraz Myślina. Pełnią one funkcje naturalnych korytarzy ekologicznych.

Gmina ma charakter leśno - rolniczy. Największą część obszaru gminy - 59,28 % - zajmują lasy o wysokiej wartości gospodarczej, a także dużych wartościach dla celów rekreacyjnych. Użytki rolne zajmują 27,92 % obszaru gminy

Gmina Ozimek leży około 30 km od autostrady A4 oraz w bezpośrednim zasięgu drogi krajowej nr 46. Przez miasto Ozimek przebiega linia kolejowa nr 144 relacji Opole – Fosowskie – Tarnowskie Góry.

Powierzchnia gminy Ozimek wynosi 12 650 ha (126,5 km²), co stanowi 1,5 % obszaru województwa opolskiego. Miasto Ozimek zajmuje obszar 325 ha, tj. 2,6 % terenu gminy. Obszar gminy Ozimek zamieszkuje 20 900 osób (wg stanu na dzień 31.12.2006 r.).

Według Banku Danych Regionalnych GUS na 31 grudnia 2006 r., długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 131,4 km. Miasto Ozimek jest zwodociągowane w całości. Z ujęcia miejskiego zaopatrywane są również wsie: Nowa Schodnia, Antoniów i część Krasiejowa. W przyszłości z tego ujęcia będzie również zaopatrywana Krzyżowa Dolina. W chwili obecnej gmina Ozimek posiada kanalizację sanitarną o długości 25,6 km z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni w Antoniowie, której modernizację ukończono w 2005 roku. Miasto Ozimek jest zwodociągowane w 99,5 % oraz skanalizowane w 95 %. Miasto posiada również system kanalizacji deszczowej – wody deszczowe są odprowadzane do rzeki Mała Panew.

Przepustowość oczyszczalni w obecnie stosowanej technologii, w części biologicznej w procesie usuwania związków węgla, wynosi 2 500 m³ na dobę, a jej obciążenie na chwilę obecną wynosi około 82 %. Oczyszczalnia przyjmuje również poprzez punkt zlewny ścieki z pozostałych wiosek gminy Ozimek oraz gminy Turawa, z ośrodków wypoczynkowych zlokalizowanych nad Jeziorem Turawskim oraz od dostawców indywidualnych.

Podstawowym elementem krajobrazu przemysłowego na terenie Ozimka jest Huta „Małapanew”. Zakład zlokalizowany jest w dolinie i na terasie Małej Panwi w południowo-zachodniej części miasta. W wyniku przemian gospodarczych lat 90 XX wieku, które w szczególności dotknęły przemysł ciężki, Huta postawiona została w stan upadłości, a na bazie jej majątku powstały firmy zajmujące się różnymi etapami produkcji hutniczej: odlewnictwem staliwa i żeliwa, produkcją modeli odlewniczych, armatury, konstrukcji stalowych i maszyn.

Dostosowywanie do wymogów gospodarki rynkowej spowodowało, iż część terenów i budynków wykorzystywanych dotychczas przez Hutę została wydzielona jako nie związana bezpośrednio z podstawową działalnością produkcyjną. Gmina jest członkiem organizacji: Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pradziad, Związku Gmin „Dolna Mała Panew” w Turawie oraz Międzygminnego Związku Celowego „Trias Opolski”.

5.2. Wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Ozimek oraz możliwości ich unieszkodliwienia.

Według informacji zebranych przez Urząd Gminy i Miasta Ozimek (stan na wrzesień 2008 r.), opracowanych na podstawie informacji otrzymanych od posiadaczy wyrobów zawierających azbest stwierdzono, iż na terenie gminy Ozimek występują wyroby zawierające azbest w postaci:

- płyt falistych cementowo-azbestowych występujących na pokryciach dachowych budynków mieszkalnych oraz budynków zabudowy gospodarczej – 28 lokalizacji o łącznej powierzchni 2 865 m²,
- płyt falistych cementowo-azbestowych występujących na pokryciach dachowych budynków należących do podmiotów gospodarczych – 25 lokalizacji o łącznej powierzchni 3 733 m².

Wyżej wyszczególnione informacje zostały przedstawione na podstawie informacji przekazanych gminie bezpośrednio od posiadaczy wyrobów zawierających azbest (osoby fizyczne), informacji własnych (jednostki użyteczności publicznej) oraz podmiotów gospodarczych (informacje od Urzędu Marszałkowskiego). Szczegółowy wykaz nieruchomości zawierających azbest posiada Urząd Gminy i Miasta Ozimek. Należy nadmienić, iż powiatowy inspektor nadzoru budowlanego nie posiada informacji

o znajdujących się w użyciu wyrobach zawierających azbest (administratorzy nieruchomości nie dopełnili obowiązku poinformowania PINB o użytkowaniu wyrobów zawierających azbest).

W analizie wyżej podanych ilości warto uwzględnić ryzyko polegające na tym, iż prawdopodobnie nie wszyscy posiadacze wyrobów zawierających azbest zgłosili ten fakt do odpowiednich organów (osoby fizyczne – do urzędu gminy, osoby prawne – do marszałka województwa).

Średnia masa 1 m² płyt azbestowo-cementowych wynosi: 12 kg dla eternitu falistego i 9 kg w przypadku eternitu płaskiego. Przy oszacowywaniu ilości płyt azbestowo-cementowych zabudowanych na budynkach mieszkalnych i inwentarskich przyjęto średnią masę 1 m² równą 11 kg, ze względu na brak szczegółowych danych o rodzaju tych płyt.

Całkowita powierzchnia zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy to 6 598 m² płyt falistych. Po użyciu wyżej wymienionego wskaźnika otrzymujemy informację, iż na terenie gminy znajduje się 79,176 Mg wyrobów zawierających azbest.

Biorąc pod uwagę sposób dalszego korzystania z niniejszego opracowania, zasadnym jest podanie danych ilościowych w odniesieniu do budynków mieszkalnych oraz budynków zabudowy gospodarczej. Łączna powierzchnia zinwentaryzowanych w nich wyrobów zawierających azbest wynosi 2 865 m², a w przeliczeniu na masę – 34,380 Mg.

W celu wykazania skali użycia wszystkich zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych warto przytoczyć następujące wyniki wyliczeń:

1. Masa wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca – 3,8 kg
2. Masa wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 km² – 0,626 Mg

W Gminie Ozimek nie stwierdzono występowania „dzikich” wysypisk odpadów zawierających azbest. W przypadku pojawienia się wysypisk, odpowiedzialny za ich likwidację jest właściciel danej działki, na której stwierdzono pojawienie się odpadów lub Urząd Gminy i Miasta w przypadku terenów, które mają nieuregulowany stan prawny.

Nie przewiduje się wzrostu ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy z uwagi na obecny całkowity zakaz ich stosowania. Według orientacyjnych danych, znikoma część wyrobów zawierających azbest została już usunięta w ubiegłych latach. W związku z tym, iż nikt dotychczas nie prowadził rejestru usuniętego azbestu, nie można określić dokładnej ilości usuniętych wyrobów. Dopiero przyjęcie i realizacja Programu umożliwią kontrolę tego zjawiska.

Kampania edukacyjna w zakresie szkodliwości wyrobów zawierających azbest a także sposobów bezpiecznego ich zabezpieczania, usuwania i unieszkodliwiania

W czasie trwania Programu w latach 2008 – 2032 prowadzona będzie kampania edukacja mieszkańców Gminy w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich zabezpieczania, usuwania oraz unieszkodliwiania

Na stronie internetowej Urzędu Gminy i Miasta Ozimek zostanie opracowana zakładka tematyczna dot. azbestu, w której prezentowane będą:

- akty prawne dotyczące obowiązków postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz regulujące sposób bezpiecznego ich zabezpieczania, usuwania i unieszkodliwiania,
- informacje o zagrożeniu, jakie niesie za sobą azbest,
- informacje o kolejnych działaniach Gminy podjętych w celu likwidacji azbestu,
- wzory wniosków na dofinansowanie odbioru i składowanie odpadu,
- aktualny wykaz firm posiadających uprawnienia na demontaż wyrobów zawierających azbest i transport powstałych odpadów.

Planowane działania w celu mobilizowania właścicieli, użytkowników wieczystych i zarządców budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest będą prowadzone poprzez:

- system edukacji w zakresie szkodliwości i usuwania wyrobów azbestowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych z azbestu,
- dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu, w tym: załadunku na terenie nieruchomości, transportu i składowania na składowisku odpadów niebezpiecznych
- bieżącą aktualizację informacji na stronie internetowej z przebiegu realizacji Programu.

Najbliższymi składowiskami zajmującymi się składowaniem odpadów zawierającymi azbest są:

woj. dolnośląskie:

1. Składowisko Odpadów Przemysłowych MO-BRUK, Wałbrzych ul. Górnicza 1.
2. Składowisko Dolnośląskiej Korporacji Ekologicznej w Oławie ul. Polna 1, Dolnośląska Korporacja Ekologiczna Sp. z o.o., Oława, ul. 3 Maja 26

woj. śląskie:

1. Składowisko odpadów w Knurowie ul. Szybowa, zarządzane przez PPHU „KOMART” Sp. z o.o., Knurów, ul. Szpitalna 7,
2. Składowisko odpadów komunalnych w Świętochłowicach, MPGK Sp. z o.o., ul. Łagiewnicka 76, 41-608 Świętochłowice,
3. Składowisko odpadów niebezpiecznych i obojętnych w Dąbrowie Górniczej ul. Koksownicza 1, Zakłady Koksownicze "Przyjaźń".

Należy jednak zaznaczyć, iż w przyszłości mogą się zmienić dziś obowiązujące uwarunkowania prawne, które dopuszczają inne niż składowanie metody unieszkodliwienia azbestu (np. destrukcja włókien mikrofalami, zestalanie).

5.3. Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ozimek”.

Rozbiórka oraz odbiór odpadów zawierających azbest będą prowadzone przez firmy posiadające stosowne uprawnienia w tym zakresie. Termin prac w zakresie usunięcia odpadów z terenu nieruchomości uzgadnia wytwórca odpadów azbestowych z przedstawicielem firmy transportowej. Wszystkie czynności związane z załadunkiem i transportem przeprowadzone zostaną zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71/2004, poz.649).

Odbiór odpadów zawierających azbest od wytwórcy odpadów ich przekazanie na składowisko potwierdzone będzie kartą przekazania odpadu (załącznik nr 9.4), sporządzaną w trzech egzemplarzach: jeden dla przekazującego odpady, drugi dla transportującego opady, trzeci dla odbierającego odpady (składowisko).

Harmonogram działania na lata 2008 -2032

Lp.	Działanie		Termin realizacji
1.	Działalność informacyjno - edukacyjna (prasa lokalna, plakaty, strona internetowa gminy)		Cały okres realizacji programu
2.	Aktualizowanie bazy danych dotyczących podmiotów i ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy		2008 - 2015
3.	Opracowanie mapy zagrożeń działania azbestu		do 2015
4.	Powołanie komisji ds. monitoringu programu		do 2010
5.	Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, wymiana rur wodociągowo kanalizacyjnych	Założenie i prowadzenie rejestru wniosków i ich realizacja zgodnie z kolejnością zgłoszeń	Cały okres realizacji programu
		Pozyskiwanie środków na realizację programu	Cały okres realizacji programu
		Organizowanie zamówień na firmy przewozowe i zawieranie stosownych umów*	do 2032
		Ostateczne działania (usuwanie, odbiór, transport, składowanie)	do 2032
6.	Monitorowanie realizacji programu		2008 - 2032
7.	Sprawozdawczość w zakresie programu		co 5 lat

6. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU.

6.1. Prognozowany koszt usuwania wyrobów zawierających azbest

Usuwanie wyrobów zawierających azbest jest kosztownym przedsięwzięciem. Według danych z 2008 roku, na podstawie cennika specjalistycznych firm zajmujących się usuwaniem i transportem wyrobów zawierających azbest, w poniższym rozdziale przedstawiono przybliżone koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ozimek:

- koszt demontażu 1 m² pokryć dachowych lub 1 mb rur lub złączy zawierających azbest waha się: 15,00 - 30,00 zł/m² (zależnie od stopnia trudności przy demontażu),

- koszt transportu zdemontowanych płyt azbestowych – 6 zł/km (samochód o pojemności 20 t, zakładana odległość transportu – 150 km),
- składowanie na składowisku : 270 – 400 zł/1 tonę odpadu.

Jak widać, ze względu na zróżnicowanie cen nie jest możliwe szczegółowe oszacowanie kosztów demontażu i unieszkodliwienia wyrobów i odpadów zawierających azbest. Wskazuje się jednak, że poszczególne podmioty dokonujące demontażu płyt azbestowych mogą prowadzić działania wspólnie – wspólnie zamawiać usługi dla kilku obiektów w celu wynegocjowania jak najlepszych warunków finansowych realizacji zlecenia.

6.2. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i innym właścicielom zasobów mieszkaniowych w usuwaniu odpadów zawierających azbest.

Urząd Gminy i Miasta Ozimek częściowo dofinansuje osobom fizycznym koszty związane z usuwaniem azbestu w następującym zakresie:

- rozbiórki oraz załadunku na terenie nieruchomości odpadów zawierających azbest,
- transportu tych odpadów,
- unieszkodliwienia odpadów.

Dofinansowanie w ww. zakresie będzie wynosić 70 % poniesionych wydatków lecz nie więcej niż 2 000 zł. Złożone wnioski o dofinansowanie będą realizowane według kolejności wpływu do wysokości kwoty zabezpieczonej w budżecie na dany rok kalendarzowy.

Gmina Ozimek będzie uchwałała corocznie w budżecie stosowne środki na realizację Programu.

6.3. Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu.

Środki z budżetu państwa

Planowane wydatki z budżetu państwa w okresie 30-lat obowiązywania krajowego Programu ograniczone zostały do czterech zadań:

- wydatki na finansowanie działalności Głównego Koordynatora określone w Krajowym Programie Usuwania azbestu z terytorium Polski – w wysokości 1 mln zł rocznie,
- wydatki na działalność informacyjno-popularyzacyjną w mediach dotyczącą bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów ich usuwania, a także informacji o szkodliwości azbestu i sposobów chronienia przed narażeniem na jego emisję – łącznie 27 mln zł,
- wydatki na opracowanie (lub udział) terenowych planów ochrony przed szkodliwością azbestu i programów usuwania wyrobów zawierających azbest, a także szkolenia pracowników administracji publicznej (szczebla centralnego i wojewódzkiego) w zakresie szczegółowych przepisów i procedur dotyczących azbestu – łącznie 4,15 mln zł,
- wydatki na opracowanie programów zdrowotnych i utworzenie ośrodka oceny ryzyka – łącznie 4 mln zł.

Budżet Państwa co roku określa konkretną sumę na realizację zadań związanych z problematyką azbestu. W ustawie budżetowej na rok 2008 w załączniku 12 „Wykaz programów wieloletnich w 2008 roku” w pozycji 2 zarezerwowano środki finansowe w wysokości 4,25 mln zł na realizację zadań wynikających z „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”. Środki z budżetu państwa mogą być przeznaczane tylko na realizację zadań ujętych w poniższych czterech blokach tematycznych oraz powinny stanowić uzupełnienie środków pozyskiwanych z innych funduszy:

- 1) finansowanie planów i programów usuwania azbestu,
- 2) działalność informacyjno – popularyzacyjna,
- 3) monitoring i koordynacja realizacji krajowego „Programu...”,
- 4) zdrowie.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego

Jednym z celów strategicznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007 – 2013 jest „przeciwdziałanie marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej wybranych obszarów zdegradowanych oraz przeznaczonych do rewitalizacji”. W ramach rewitalizacji możliwe jest realizowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Rewitalizacja obszarów miejskich wspierana w ramach RPO WO 2007-2013 prowadzona będzie w trzech, powiązanych ze sobą wymiarach, tj.: społecznym, gospodarczym i przestrzennym i wynikać powinna z Lokalnych Programów Rewitalizacji, opracowywanych przez odpowiednie jednostki samorządu terytorialnego. W celu zapewnienia kompleksowości działań podejmowanych w zakresie rewitalizacji obszarów miejskich (objętych LPR) oraz mając na uwadze efektywne zarządzanie środkami finansowymi Programu w ramach Osi wsparcie otrzymują: Opole, Nysa, Brzeg, Kędzierzyn Koźle, Kluczbork oraz maksymalnie 10 z pozostałych kwalifikujących się miast, tj. liczących ponad 5 tys. mieszkańców. Działania na obszarach miejskich odnosić się będą m.in. do rehabilitacji przestrzeni publicznej, kształtowania przestrzeni i zabudowy, w tym tworzenia warunków dla zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców. Ponadto na obszarach miejskich wspierane będą inwestycje związane bezpośrednio z tkanką mieszkaniową.

Beneficjentami działań związanych z usuwaniem azbestu w ramach rewitalizacji będą:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst),
- jednostki organizacyjne jst,
- szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe,
- przedsiębiorstwa.

Rodzaje projektów mających szansę na dofinansowanie to:

1. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni w tkance urbanistycznej miast z przeznaczeniem na funkcje publiczne, takie jak: place, ulice, ciągi komunikacji pieszej i rowerowej, parki, skwery, zieleńce, aleje, place zabaw, tereny sportowe, zbiorniki wodne.
2. Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, tj. w szczególności: placów, ulic, parków, skwerów, zieleńców, placów zabaw, terenów sportowych, zbiorników wodnych.
3. Porządkowanie historycznych centrów miast w strefach ochrony konserwatorskiej poprzez odtworzenie, przebudowę lub uzupełnienie zabudowy (w tym także rozbiórki obiektów dysharmonizujących), wraz z nadaniem powyższym obiektom funkcji gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, turystycznych lub kulturowych.
4. Roboty budowlane¹²⁴ w obiektach użyteczności publicznej, w celu przystosowania ich do pełnienia funkcji gospodarczych, szkoleniowych, edukacyjnych, turystycznych, kulturowych, społecznych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem.
5. Prace restauratorskie i konserwatorskie budynków ujętych w rejestrze zabytków oraz budynków o potwierdzonej wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym (ujęte w ewidencji zabytków), w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne lub kulturalne, przyczyniające się do tworzenia miejsc pracy.
6. Tworzenie stref bezpieczeństwa w celu zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast, w tym: budowa lub remont oświetlenia, zakup i instalacja systemów monitoringu ulicznego.
7. Wymiana lub modernizacja zdegradowanej infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych, w zakresie:

- infrastruktury drogowej (drogi gminne, powiatowe, ulice prowadzące do dzielnic mieszkalnych, drogi osiedlowe, skrzyżowania łączące różne rodzaje dróg oraz małe obiekty inżynieryjne, chodniki, przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe, parkingi, oświetlenie);
 - sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, sieci ciepłowniczej lub energetycznej; jedynie gdy są realizowane łącznie z jednym z rodzajów projektów wymienionych w pkt od 1 do 6.
8. Inwestycje bezpośrednio w tkankę mieszkaniową dotyczące renowacji części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tj.:
- odnowienie zewnętrznych elementów strukturalnych budynku (dachy, fasady, okna i drzwi w fasadzie, zewnętrzne/wewnętrzne klatki schodowe i korytarze, windy);
 - działania w zakresie oszczędności energetycznej;
 - instalacje techniczne budynku.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Środki finansowe Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznaczane są na cele określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. NFOŚiGW stosuje następujące formy dofinansowania:

- pożyczki,
- pożyczki płatnicze,
- dotacje,
- kredyty udzielane ze środków Narodowego Funduszu przez banki,
- dopłaty do preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- dotacje,
- umorzenia.

O formie i wysokości dofinansowania ze środków NFOŚiGW decyduje Zarząd Narodowego Funduszu, stosując „Zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek, ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”. Dofinansowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest z udziałem środków NFOŚiGW może być udzielane w formie pożyczek zgodnie z obowiązującymi:

- „Zasadami udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek, ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”,
- „Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków NFOŚiGW”,
- programami priorytetowymi realizowanymi z udziałem środków NFOŚiGW, m.in. programem pn.: „Ochrona ziemi i wód poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, ich zagospodarowanie oraz rekultywację terenów zdegradowanych”,
- w ramach przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

W ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej określony został decyzją Zarządu NFOŚiGW i dotyczy:

- budowy składowisk odpadów niebezpiecznych,
- zakupu środków transportu przewożących odpady zawierające azbest na składowisko,
- prac związanych z oczyszczaniem obiektów publicznych zanieczyszczonych azbestem (po potwierdzeniu zagrożeń wynikami badań środowiska).

O środki z NFOŚiGW mogą ubiegać się podmioty podejmujące realizację przedsięwzięć służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Wysokość dofinansowania nie może przekroczyć 80% kosztów przedsięwzięcia. W przypadku finansowania przedsięwzięcia równocześnie: ze środków NFOŚiGW i

z nie podlegających zwrotowi środków zagranicznych, wysokość dofinansowania nie może przekroczyć 80% różnicy między planowanymi kosztami inwestycyjnymi przedsięwzięcia a dofinansowaniem ze środków zagranicznych.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu dofinansowuje zadania z zakresu usuwania azbestu pod warunkiem prowadzenia prac zgodnie z wymogami prawa, tj. przez firmę posiadającą pozwolenie na wytwarzanie i gospodarowanie odpadami zawierającymi azbest. Do kosztów kwalifikowanych są zaliczane koszty:

- demontażu pokrycia lub wyrobów zawierających azbest,
- transportu odpadu niebezpiecznego z miejsca rozbiórki do miejsca unieszkodliwienia poprzez składowanie,
- unieszkodliwiania poprzez składowanie odpadu niebezpiecznego na składowisku poniesione po 01.01.2008 r.

Dotacja może być udzielona na zadania związane z usuwaniem azbestu niezależnie od charakteru i przeznaczenia obiektu, jak i bez względu na formę prawną wnioskodawcy. Dotacją mogą być objęte obiekty, dla których właściciel, zarządca lub użytkownik sporządził i złożył „Informację o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania” zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876). Dotacja może wynosić do 60% kosztów kwalifikowanych netto, jednak nie więcej niż 1 000 zł/Mg usuniętych odpadów azbestowych. Dotacja do jednego obiektu budowlanego (rozumianego jako obiekt wolnostojący) nie może być wyższa niż 5 000 zł. Mogą nią być objęte obiekty z których, po wykorzystaniu dotacji, zostanie usunięte całe pokrycie i wszystkie wyroby zawierające azbest. Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości może złożyć w roku kalendarzowym jeden wniosek o dotację - dotyczy to również przypadku, gdy podmiot składający wniosek jest właścicielem kilku nieruchomości.

Podstawą obliczenia należnej dotacji jest ilość wyrobów zawierających azbest wykazana w „Karcie przekazania odpadu” wg wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. nr 152, poz. 1736 z 2001 r.), przekazana do unieszkodliwienia poprzez składowanie. Podstawą wypłaty dotacji jest Umowa dotacji oraz faktura(-y) VAT wystawiona(-e) przez firmę(-y) posiadającą(-e) stosowne zezwolenie(-a) lub decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi. Wnioskodawca zobowiązany jest do złożenia, przed terminem wypłaty dotacji, w Funduszu oświadczenia wykonawcy o prawidłowym wykonaniu prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych. Fundusz ma prawo sprawdzenia, czy firma(-y) dokonująca(-e) usunięcia i unieszkodliwienia azbestu posiada(-ją) wymagane przepisami prawa zezwolenia lub decyzje na wytwarzanie i gospodarowanie odpadami zawierającymi azbest. W przypadku, gdy firma nie posiada ww. zezwoleń lub decyzji Fundusz odmówi wypłaty dotacji. Dotacje będą udzielane do czasu wyczerpania środków przewidzianych w rocznym „Planie działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu”.

Powiatowe i Gminne Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Jednostki organizacyjne gmin, spółki z udziałem gmin, organizacje pozarządowe oraz osoby fizyczne mogą starać się pozyskać dofinansowanie w ramach Gminnych lub Powiatowych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zadania usprawniające gospodarkę odpadami. W funduszach tych można zawrzeć zapisy o refundacji poniesionych kosztów usuwania azbestu.

Bank Ochrony Środowiska

Kredyt ekologiczny jest przyznawany na zakup lub montaż wyrobów służących ochronie środowiska oraz działania związane z usuwaniem i zagospodarowaniem azbestu. Wszystkie podmioty mogą starać się o pozyskanie preferencyjnego kredytu. Maksymalna kwota kredytu może wynieść do 100% kosztów kwalifikowanych, przy czym nie jest to warunek dla każdego z działań.

Pomoc finansową w działaniach związanych z usuwaniem azbestu mogą obecnie stanowić również kredyty Banku udzielane na przedsięwzięcia termomodernizacyjne. Umożliwiają one finansowanie inwestycji, polegających m.in. na docieplaniu ścian budynków, modernizacji lokalnych źródeł ciepła. W wyniku takich prac następuje usunięcie dotychczasowych izolacji oraz płyt elewacyjnych budynków, które często zawierają azbest.

Choć obecnie żaden z oferowanych przez BOŚ S.A. kredytów nie zawiera w nazwie bezpośredniego odniesienia do usuwania wyrobów zawierających azbest, nie znaczy to jednak że bank nie ma możliwości pomocy finansowej inwestorom podejmującym takie działania. Możliwości te istnieją; z ich szczegółowymi uwarunkowaniami można się zapoznać w regionalnych oddziałach banku.

Konkurs „Polska wolna od azbestu”

Konkurs jest organizowany przez Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Konkurs jest skierowany do wszystkich gmin i powiatów. Celem Konkursu „Polska wolna od azbestu” jest poruszenie problemu szkodliwości azbestu, negatywnego wpływu i skutków ubocznych jego występowania, a w szczególności jego bezpiecznego usuwania. Poprzez organizację konkursu zachęca się gminy do działań inwestycyjnych w zakresie dalszego usuwania azbestu.. Nagrody pieniężne należy wykorzystać na:

- działania związane z realizacją inwestycji mających na celu usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej,
- budowę i modernizację składowisk odpadów,
- likwidację oddziaływania azbestu i wyrobów zawierających azbest na zdrowie mieszkańców,
- akcje informacyjno – edukacyjne.

W Konkursie najważniejszymi kryteriami kwalifikacyjnymi są:

- inicjatywy Gminy/Powiatu podjęte na rzecz usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- zakres dokonanej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy/Powiatu i oceny ich stanu technicznego,
- oryginalność i nowoczesność zaprezentowanych działań,
- skala zaangażowania podmiotu w aktywizację społeczności lokalnej na rzecz usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- różnorodność źródeł finansowania działań zmierzających do zabezpieczenia lub usunięcia azbestu,
- działania informacyjno – edukacyjne,
- plan gospodarki odpadami niebezpiecznymi, w tym odpadami azbestowymi,
- współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Najlepiej ocenione w konkursie Gminy/Powiaty otrzymają nagrody finansowe, które podmioty muszą wykorzystać na działania mające na celu usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej, na budowę i modernizację składowisk odpadów, likwidację oddziaływania azbestu na zdrowie mieszkańców oraz na akcje informacyjno - edukacyjne. Nagrody finansowe w Konkursie zostaną ufundowane dla poszczególnych laureatów przez właściwe Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

W odniesieniu do wdrażanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa instrumentów wsparcia finansowanych z udziałem funduszy Unii Europejskiej, o dofinansowanie inwestycji obejmujących demontaż i utylizację poszyci eternitowych na terenach wiejskich będzie można ubiegać się w ramach dwóch, poniżej wymienionych działań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013):

1. Modernizacja gospodarstw rolnych (działanie 121)

Zgodnie z zapisami przyjętymi w PROW 2007-2013 pomoc w ramach działania będzie mogła być przyznana na inwestycje dotyczące produkcji roślinnej lub zwierzęcej, z wyłączeniem produkcji leśnej i rybnej, której realizacja przyczyni się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa rolnego, w tym m.in. do poprawy sytuacji w zakresie ochrony środowiska, warunków utrzymania zwierząt lub higieny i bezpieczeństwa produkcji.

Jednocześnie przedstawiony w projekcie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 zakres kosztów kwalifikowalnych obejmuje m.in. *koszty budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz do przechowywania, magazynowania, przygotowywania do sprzedaży lub sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych (łącznie ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi)*

wraz z zakupem, montażem instalacji technicznej, wyposażenia, koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że jest ona niezbędna w celu realizacji operacji.

O pomoc będą mogli ubiegać się m.in. osoby fizyczne (pełnoletnie, które nie ukończyły 60 roku życia, posiadające odpowiednie kwalifikacje zawodowe), które:

- są posiadaczami (np. właścicielami lub dzierżawcami) gospodarstwa rolnego w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- prowadzą działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej
- oraz spełnią określone kryteria dostępu.

Pomoc będzie udzielana w formie refundacji części poniesionych kosztów kwalifikowanych inwestycji. Maksymalna wysokość pomocy udzielona jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania w okresie realizacji PROW 2007-2013 nie będzie mogła przekroczyć 300 tys. zł.

2. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (działanie 311)

Pomoc będzie mogła być przyznana na projekty (operacje) obejmujące wyłącznie inwestycje związane z podjęciem lub prowadzeniem działalności nierolniczej, przy czym do kosztów kwalifikowanych będzie można zaliczyć m.in. „(...) budowę, przebudowę lub remont połączony z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki (...)”. Dodatkowo, w przypadku projektów związanych z turystyką wiejską, w tym agroturystyką, kosztem kwalifikowanym będzie mogła być - „(...) nadbudowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki (...)”. W przypadku operacji związanych z częściami wspólnymi budynku mieszkalnego (dach, elewacja) koszty kwalifikowane będą wyliczane proporcjonalnie do powierzchni przeznaczonej na prowadzenie działalności związanej z pobytem turystów.

Koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki mogą stanowić koszt kwalifikowany pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji projektu, w zakresie prowadzonej lub rozwijanej działalności objętej wsparciem.

O pomoc będzie mógł ubiegać się rolnik lub jego domownik lub małżonek rolnika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników spełniający wymagane kryteria dostępu. Pomoc w ramach ww. działania będzie udzielana w formie refundacji maksymalnie 50% poniesionych kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w gospodarstwie rolnym, w okresie realizacji Programu nie będzie mogła przekroczyć 100 tys. zł.

Warunkiem przyznania przez Agencję dofinansowania będzie konieczność spełnienia szeregu kryteriów dostępu określonych w PROW 2007-2013 oraz w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej... dla ww. działań, które znajdują się obecnie w końcowej fazie procedury legislacyjnej.

7. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

1. Obowiązujące akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością,
2. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski – przyjęty przez Radę Ministrów RP w dniu 14 maja 2002 r.,
3. K. Tyrała, „Plan usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej stanowiących lub będących w zarządzaniu, administrowaniu przez organy administracji publicznej na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym”, Gliwice 2007
4. Azbest – narażenie i skutki zdrowotne – dr hab. Edward Więcek , Bezpieczeństwo Pracy 2/2004,
5. „Problemy zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu”, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, praca zespołowa pod redakcją doc. dr hab. med. *Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej*, Warszawa 2003,
6. Informator o zadaniach jednostek samorządu terytorialnego dla realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski materiał przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2005,
7. J. Dyczek, „Poradnik stosowania przepisów i procedur dotyczących pozyskiwania z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych dodatkowych środków finansowych na usuwanie materiałów zawierających azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2006,.
8. M. Siemiński - Środowiskowe zagrożenia zdrowia. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2001,
9. Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest
10. Wybrane informacje ze strony internetowej: <http://azbest.ceramika.agh.edu.pl>
11. Wybrane informacje i materiały ze strony internetowej: www.mg.gov.pl.

8. ZAŁĄCZNIKI

8.1. Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania.

1. Miejsce, adres.....
.....
2. Właściciel, zarządca, użytkownik*
 - a) osoba prawna – nazwa, adres.....
 - b) osoba fizyczna – nazwisko, imię, adres.....
.....
3. Tytuł własności

4. Nazwa/rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu
- a) okresowej wymiany z tytułu zużycia⁵⁾
- b) całkowitego usunięcia.....
8. Inne, istotne informacje o wyrobach⁶⁾

Data

.....
Podpis

Wyjaśnienia:

*- niepotrzebne skreślić

1) Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier i tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

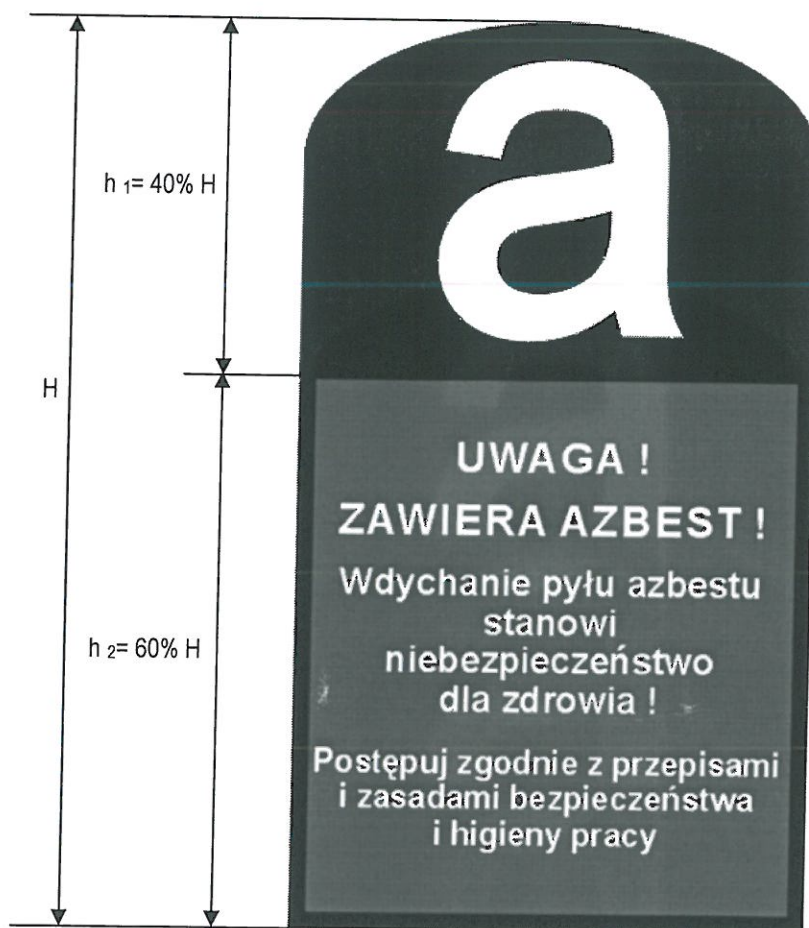
3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

4) Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” – załącznik 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998 (Dz.U. Nr 138, poz. 895).

5) Na podstawie corocznego rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub wprowadzania na polski obszar celny.

6) Np. informacje o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu.

8.2. Wzór oznakowania wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest, a także miejsc ich występowania.

Oznakowanie wzorowane jest na postanowieniu Unii Europejskiej (załącznik II do Dyrektywy 83/478/EWG).

Wszystkie wyroby zawierające azbest oraz odpady lub miejsca ich występowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- a) oznakowanie zgodne z podanym wzorem, powinno posiadać wymiary co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- b) oznakowanie powinno się składać z dwóch części:
części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę „a” w białym kolorze na czarnym tle,
części dolnej ($h_2 = 60\% H$), zawierającej standardowy napis w białym i/lub czarnym kolorze na czerwonym tle i powinien być wyraźnie czytelny,
- c) jeżeli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot „zawiera azbest” powinien być zastąpiony zwrotem „zawiera krokidolit-azbest niebieski”.

8.3. Wniosek o przyznanie dofinansowanie na realizację przedsięwzięcia związanego z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Ozimek

....., dn.
(imię i nazwisko wnioskodawcy)

.....
(ulica/ nr domu/ nr mieszkania)

.....
(nr dowodu osobistego/ przez kogo wydany)

.....
(nr telefonu)

**Urząd Gminy i Miasta
Ozimek**

W N I O S E K
o przyznanie dofinansowania z GFOŚiGW na realizację przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Ozimek

1. Lokalizacja planowanych prac:

.....

2. Obręb i numer działki:

3. Prace związane z usuwaniem azbestu obejmują (niepotrzebne skreślić):

- budynek mieszkalny
- budynek gospodarczy
- budynek garażowy

4. Charakterystyka prac – usuwanie azbestu obejmuje demontaż (niepotrzebne skreślić):

- płyt dachowych – płaskich / falistych
- płyt elewacyjnych – płaskich / falistych

5. Przewidywane ilości odpadów zawierających azbest [m² lub kg]:.....

6. Planowany termin realizacji prac: od dniado dnia

7. Przewidywany koszt usuwania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest (demontażu, transportu i składowania):zł

.....
(podpis wnioskodawcy)

WYKAZ DOKUMENTÓW NIEZBĘDNYCH DO UZYSKANIA DOFINANSOWANIA:

Dokumenty składane przed przystąpieniem do demontażu:

- kopia dokumentu potwierdzającego zgłoszenie remontu związanego z demontażem materiałów budowlanych zawierających azbest organowi administracji architektoniczno-budowlanej Starostwa Powiatowego w Opolu (wymagane na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót) lub kopię pozwolenia na budowę wymaganego w przypadku gdy podczas rozbiórki elementów budowlanych zawierających azbest nastąpi zmiana elementów konstrukcyjnych obiektu lub zmiana wyglądu w odniesieniu do otaczającej zabudowy na terenie miejscowości
- kopia umowy na wykonanie prac zawartej z przedsiębiorcą posiadającym decyzję zezwalającą na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest wydaną przez Starostę Powiatu Opolskiego

Potwierdzenie własności budynku:

- w przypadku budynków mieszkalnych będących wyłączną własnością wnioskodawcy – kopię aktualnego (wydanego do trzech miesięcy wstecz od daty złożenia wniosku) odpisu z księgi wieczystej stwierdzającej własność budynku
- w przypadku budynków mieszkalnych będących przedmiotem współwłasności, bez wydzielonej odrębnej własności lokali – zgoda poszczególnych współwłaścicieli na wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, o których mowa w pkt 1 wraz z kopią aktualnego odpisu z księgi wieczystej, upoważnienie dla wnioskodawcy do występowania w imieniu wszystkich współwłaścicieli, podpisania umowy z Gminą Ozimek i pobrania kwoty należnego dofinansowania

Dokumenty składane po zrealizowaniu demontażu:

- kopia imiennego rachunku (faktury) wystawionego na wnioskodawcę za wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, dokumentującego koszty demontażu, transportu i umieszczenia na składowisku odpadów zawierających azbest wraz z kartą przekazania odpadu
- kopia oświadczenia wydanego przez wykonawcę usuwającego wyroby azbestowe o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych (na podstawie § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest – Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649)

Oryginały w/w dokumentów przedstawiane są przez wnioskodawcę do wglądu.

Warunkiem uzyskania dofinansowania jest przedłożenie „informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania” lub „informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone” (na podstawie § 7 ust. 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest – Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1876).

8.4. Zarządzenie Burmistrza Ozimka w sprawie zasad i trybu dofinansowania kosztów związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Ozimek

**Zarządzenie nr
Burmistrza Ozimka
z dnia**

w sprawie zasad i trybu udzielania osobom fizycznym dofinansowania ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kosztów przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Ozimek

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 roku, Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) w celu wspierania przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi, zgodnie z obowiązującym w Gminie Ozimek „Planem gospodarki odpadami Gminy Ozimek ” przyjętym uchwałą Nr Rady Miejskiej w Ozimku z dnia zarządzam, co następuje:

§ 1

Ustalam zasady i tryb udzielania osobom fizycznym dofinansowania ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kosztów przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Ozimek określone w regulaminie stanowiącym załącznik do niniejszego zarządzenia

§ 2

Wykonanie zarządzenia powierza się Kierownikowi Referatu Ochrony Środowiska i Rozwoju Wsi

§ 3

Zarządzenie podaje się do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy i Miasta Ozimek oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy i Miasta Ozimek, a także w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Burmistrz Ozimka

Regulamin udzielania osobom fizycznym dofinansowania ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kosztów przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Ozimek.

1. Dofinansowaniu podlegają koszty realizacji przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, pochodzących z demontażu materiałów budowlanych w postaci płyt azbestowo-cementowych płaskich i falistych stanowiących pokrycie dachowe i elewację budynków, ich transportem na składowisko odpadów niebezpiecznych posiadające zezwolenie na przyjmowanie tego typu odpadów i ich umieszczeniem na składowisku,
2. Z dofinansowania korzystać mogą osoby fizyczne będące właścicielami (współwłaścicielami, wieczystymi użytkownikami) budynków mieszkalnych, budynków gospodarczych i budynków garażowych zlokalizowanych w obrębie Gminy Ozimek realizujące przedsięwzięcia związane z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, o których mowa w pkt 1,
3. Przez budynki mieszkalne, budynki gospodarcze i garażowe należy rozumieć obiekty budowlane określone w obowiązujących przepisach budowlanych,
4. Dofinansowanie polega na jednorazowym zwrocie części kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, z budynków, o których mowa w pkt 2,
5. Kwota dofinansowania wyliczana jest na podstawie przedstawionych przez wnioskodawcę rachunków (faktur) za wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest pochodzących z demontażu materiałów budowlanych zawierających azbest, ich transport i składowanie (opisanych w pkt 1) i stanowi 70% ich łącznej wartości, jednak nie więcej niż 2 000 zł, niezależnie od liczby budynków, z których usuwane są te odpady,
6. Warunkiem dofinansowania jest przedłożenie „informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania” lub „informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone” (na podstawie § 7 ust. 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest – Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1876),
7. Przed przystąpieniem do realizacji prac, o których mowa w pkt 1, należy złożyć wniosek o dofinansowanie w Urzędzie Gminy i Miasta Ozimek wraz z wymienionymi poniżej załącznikami, których oryginały przedstawiane są do wglądu:

Dokumenty składane przed przystąpieniem do demontażu:

kopia dokumentu potwierdzającego zgłoszenie remontu związanego z demontażem materiałów budowlanych zawierających azbest organowi administracji architektoniczno-budowlanej Starostwa Powiatowego w Opolu (wymagane na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót) lub kopię pozwolenia na budowę wymaganego w przypadku gdy podczas rozbiórki elementów budowlanych zawierających azbest nastąpi zmiana elementów

- konstrukcyjnych obiektu lub zmiana wyglądu w odniesieniu do otaczającej zabudowy na terenie miejscowości,

- kopia umowy na wykonanie prac zawarta z przedsiębiorcą posiadającym decyzję zezwalającą na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest wydaną przez Starostę Powiatu Opolskiego,

Potwierdzenie własności budynku:

- w przypadku budynków mieszkalnych będących wyłączną własnością wnioskodawcy – kopię aktualnego (wydanego do trzech miesięcy wstecz od daty złożenia wniosku) odpisu z księgi wieczystej stwierdzającej własność budynku,
- w przypadku budynków mieszkalnych będących przedmiotem współwłasności, bez wydzielonej odrębnej własności lokali – zgoda poszczególnych współwłaścicieli na wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, o których mowa w pkt 1 wraz z kopią aktualnego odpisu z księgi wieczystej, upoważnienie dla wnioskodawcy do występowania w imieniu wszystkich współwłaścicieli, podpisania umowy z Gminą Ozimek i pobrania kwoty należnego dofinansowania,

Dokumenty składane po zrealizowaniu demontażu:

- kopia imiennego rachunku (faktury) wystawionego na wnioskodawcę za wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, dokumentującego koszty demontażu, transportu i składowania odpadów zawierających azbest wraz z kartą przekazania odpadu,
 - kopia oświadczenia wydanego przez wykonawcę usuwającego wyroby azbestowe o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych (na podstawie § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest – Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649),
8. Wnioski o dofinansowanie wraz z wymienionymi w punkcie 7 załącznikami opiniuje Referat Ochrony Środowiska i Rozwoju Wsi Urzędu Gminy i Miasta w Ozimku, a akceptuje Burmistrz Ozimka,
 9. Wnioskodawcy nie przysługuje roszczenie o refundację kosztów przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu, o których mowa w pkt 1,
 10. Podstawą wypłaty przyznanego dofinansowania jest podpisanie umowy cywilnoprawnej z Gminą Ozimek oraz potwierdzenie przez Referat Ochrony Środowiska i Rozwoju Wsi Urzędu Gminy i Miasta Ozimek realizacji przedsięwzięcia związanego z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest notatką służbową z wizji lokalnej dokonanej dwukrotnie – przed demontażem materiałów budowlanych zawierających azbest oraz po zgłoszeniu zakończenia prac związanych z usuwaniem azbestu, o których mowa w pkt 1,
 11. Wypłata refundacji będzie realizowana według kolejności złożenia kompletnych wniosków, w miarę napływania środków na rachunek GFOŚiGW oraz w miarę posiadanych środków, przeznaczonych na realizację tego zadania,

Burmistrz Ozimka

.....

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Ozimku

Joachim Wiesbach